

MIÓVI BENEDEK ELEK TAGÓVODÁJA

Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Benedek Elek Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

Tartalom

Bevezetés	2
1 Gyermekkép, Óvodakép	3
1.1 Gyermekkép	3
1.2 Óvodakép	3
2 Óvodai nevelésünk feladatai	4
2.1 Az egészséges életmód alakítása	4
2.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	7
2.3 Anyanyelvi, értelmi nevelés	10
3 Az óvoda kapcsolatai	12
4 Óvodánk egészség fejlesztési programja	13
5 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	14
5.1 SNI, BTMN, HH, HHH gyermekek nevelése	15
5.2 Tehetséges gyermekek nevelése	15
6 Az óvodai nevelés tevékenységrendszer	18
6.1 Játék	18
6.2 Munkajellegű tevékenységek	21
6.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	22
6.4 A külső világ tevékeny megismerése	24
6.4.1 Természet, társadalom, ember	24
6.4.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	27
6.5 Egészségfejlesztő testmozgás	29
6.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	31
6.7 Verselés, mesélés	33
6.8 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	34
7 Ünnepek, hagyományok	36
8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	36
9 Az óvodapedagógusok által vezetett pedagógiai dokumentumok	37

Bevezetés

Óvodánk Miskolc – Görömbölyön, családi házas zöldövezetben helyezkedik el. Jól megközelíthető a város bármelyik részéről, mégis a forgalom zajától távolabb, biztonságos, családi környezetben található.

Csoportszobáink világosak, tágasak, esztétikusak, berendezésük a gyermekek igényeihez igazodik. Játzóudvarunk az utcától teljesen védett, biztonságos, mely számos mozgáslehetőséget biztosít a gyermekek számára. Többféle mászóka, mozgásfejlesztő eszköz, csúszda, babaház, nagy homokozók, kerékpárok, rollerek, motorok elégítik ki a gyermekek mozgásigényét, teszik változatosabbá az udvarra szervezhető tevékenységeket.

A nevelő - oktató munka négy csoportban folyik, ahol jól képzett, gyermekszerető óvodapedagógusok foglalkoznak a rájuk bízott gyermekekkel. Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett, kedves dadus nénik segítik.

Lényeges számunkra a szeretetteljes, otthonos óvodai légkör biztosítása, az egészséges környezet megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban érezheti magát.

Célunk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Kiemelt nevelési területeink az egészséges életmód alakítása, a mozgásfejlesztés, érzelmi nevelés és szocializáció, értelmi nevelés, anyanyelvi nevelés megvalósítása.

A mozgásra és a játékra alapozva végezzük a pedagógiai feladatainkat. Játékos tanulással, egyéni képességfejlesztéssel szeretnénk elérni azt, hogy óvodásaink kudarc nélkül kezdhessék el az iskolát. Napirendünkben a legtöbb időt az örömteli szabad játékra fordítjuk, és biztosítjuk, hogy változatos tevékenységekben ismerjék meg a világ sokoldalúságát, fedezzék fel sokszínűségét. Fontosnak tartjuk, hogy közvetlen tapasztalatszerzéssel ismerkedjenek gyermekeink az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel, ezért gyakran szervezünk óvodán kívüli sétákat, kirándulásokat.

A testi képességek, a mozgáskoordináció fejlesztése érdekében a csoportszobában is rendelkezésre állnak korszerű mozgásfejlesztő eszközök. A nagycsoportos korú gyermekek, igény szerint részt vesznek korcsolya- és úszásoktatáson, néptáncórán, ovifocin (Bozsik program).

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására, ezen belül a szelektív hulladékgyűjtésre, környezetünk védelmére, tisztaságának megóvására.

Hagyományos óvodai ünnepeink (Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Ballagás) mellett ünnepeljük az Állatok Világnapját, a Víz Világnapját, a Föld Napját, a Madarak- és Fák Napját és a Környezetvédelmi Világnapot.

A gyermekek egészségének megőrzése érdekében hangsúlyozzuk a mindennapi gyümölcs- és zöldségfogyasztást, a cukros italok helyett az ivóvizet preferáljuk, és sokat tartózkodunk a szabadban (téli is).

Nevelőmunkánk során tartalmas és örömteli óvodáséletrit igyekszünk biztosítani gyermekeinknek. Ennek érdekében rendszeresen szervezünk zenés gyermekelőadásokat, bábszínház- és múzeumlátogatásokat.

Aktívan részt veszünk településünk közösségi életében is, mellyel célunk a lokálpatriotizmus megalapozása.

Óvodánkban minden feltétel adott ahhoz, hogy az ide járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, élményekkel teli éveket tölthessenek el itt.

1 Gyermekkép, Óvodakép

1.1 Gyermekkép

Pedagógiai programunk – az Óvodai nevelés országos alapprogramjával egyezően – az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, akinek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesenhatározzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

1.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda miközben teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba, az iskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünk célja

- Az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, a hátrányok csökkentésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.
- A testi, szociális és értelmi érettség elősegítése az iskolai beilleszkedés és a tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Óvodai nevelésünk alapelvei

- A gyermek személyiségét, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermeket szerető gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség kibontakoztatására kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- Nevelőmunkánkat partnerközpontúság jellemzi, ezért fontosnak tartjuk a család és az intézmény együttműködését.

Óvodai nevelésünk alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- az egyéni eltéréseket toleráló, arra épülő képességfejlesztésről, amely segít és alapjául szolgál a gyermek teljes személyiségfejlesztésében,
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzéséről, erősítéséről, ápolásáról, nyelvi neveléséről, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségéről,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek önazonosságának megőrzéséről, erősítéséről, a társadalmi integráció elősegítéséről.

2 Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek gondozása, testi-szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- A testápolás, az étkezés, öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az óvoda épületén belül és külső területein is.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, alkalmazkodóképességének alakítása.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

- Megfelelő szakemberek bevonásával – óvodapszichológussal, védőnővel - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A gyermekek egészségének védelme, a betegségek kialakulásának megelőzése gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, a megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- A szülők tájékoztatása az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.

A helyes életritmus

- Óvodapedagógusaink a gyermek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani – és pszichikai szükségleteik figyelembevételével tervezzék.
- Törekedjék a helyes életritmust a szülőkkel együtt kialakítani.

Táplálkozás

- Biztosítson az étkezéshez kulturált körülményeket. Alakítsa ki a gyermekekben az esztétikus étkezés igényét.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan, tapintatosan végezze azt.
- Vegye figyelembe az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, nagy tapintattal ismertesse meg a gyermekekkel a számukra ismeretlen, új ízeket.
- Gondoskodjon a gyermekek folyadékigényének kielégítéséről.
- Tanítsa meg a gyermekeket az evőeszközök helyes használatára.

Testápolás

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- Ösztönözze a gyermekeket egészségük védelmére, testük, ruházatuk gondozására, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásra, segítse elő, hogy mindez a gyermekek igényévé váljék.
- Segítse elő a papír zsebkendő, a wc papír használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa ebéd után a fogmosás lehetőségét.

Öltözködés

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Irányítsa a gyermekek figyelmét a helyes öltözködés fontosságára, egészségvédelmük érdekében.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Biztosítsa, hogy a gyermekek a hőmérséklet változásának megfelelően öltözzenek.

Mozgás, edzés

- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.

- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására,
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki.
- Juttassa a gyermeket örömhöz és sikerélményhez a mozgás segítségével, kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását permetező zuhanyozással.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés

- Pihenés, idején az óvodapedagógus biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel.
- Tartsa tiszteletben a gyermekek alvási szokásait (apróbb tárgyak, kendő stb.).
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.
- Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.

Gyermeki tevékenységek

- Elvégzi a saját személyével kapcsolatos feladatokat (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), pihen, alszik játszik, mozog.
- A pihenés, alvás egyéni szükséglete eltérő, de nem zavarják egymást a gyermekek.
- Igény szerint használja a zsebkendőt.
- Értzi, ha melege van, fázik, öltözködik le-fel.
- Segít a csoportszoba rendjének helyreállításában, a tisztaság fenntartásában.
- Önmaga is kezdeményez mozgásos játékot a csoportban és a szabadban.
- Változatos mozgásokkal erősödik, differenciálódik mozgása.
- Megismerkedik eddig ismeretlen ételekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Táplálkozás

- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket, esztétikusan, kulturáltan étkezik.

-
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.

Testápolás

- Képes mindennapi szükségleteit életkorának megfelelően önállóan kielégíteni. Testi szükségleteit képes szándékosan is irányítani, ha kell, késleltetni.
- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Önállóan használja a WC-t. Képes vigyázni a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi.
- Használja zsebkendőjét, helyesen fújja az orrát. Tüsszentéskor, köhögéskor azsebkendőt szája elé tartja.

Öltözködés

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja, gombolja, cipzározza, cipőfűzőjét megkötöti.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

Mozgás, edzés

- Mozgása harmonikus, összerendezett finommozgásokra képes.
- Igényükké válik a rendszeres testmozgás, örömmel végzik.
- Ismerik és biztonsággal használják a mozgásfejlesztő eszközöket.
- Mozgásminták utánzása folyamatos, pontos.
- Képesek társaikra figyelni, és a szabályokat betartani.

2.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés célja: a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek szocializálása, az óvodai közösségbe való beilleszkedés elősegítése, nyitott, együttműködő közösség kialakítása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az értelmes fegyelem kialakítása, az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól. A nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az elfogadó érzelmi alapokra épített kellemes nyugodt, biztonságérzetet adó derűs óvodai légkört, amit áthat a kölcsönös bizalom.
- Gondoskodjon a csoportszoba otthonos, barátságos berendezéséről oly módon, hogy az a gyermekek életkorának testi-lelki szükségleteinek megfelelően.
- Biztosítsa annak lehetőségét, hogy a felnőttekkel és a társakkal szembeni, s a társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszert elsajátítsa a gyermek.
- Teremtsen minél több változatos tapasztalati lehetőséget, melyben alapozódhatnak a társas együttélés szabályai, az alapvető erkölcsi normák, az állandó értékrend, tegye lehetővé az elfogadott viselkedési módok természetes szituációkban történő gyakorlását.

-
- Életkornak megfelelő szinten ismertesse meg a gyermekeket a keresztény kulturális értékekkel, szimbólumokkal.
 - Ismertesse meg a gyermekekkel az egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket, és azok tiszteletére nevelje őket.
 - Szűkebb és tágabb környezetük tevékeny megismerésével erősítse a nemzeti identitástudat, hazaszeretet kialakulását.
 - Segítse elő a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt dolgozás képességének kialakulását, az élményekben gazdag környezet járuljon hozzá, hogy a gyermekek befogadóvá, elfogadóvá, segítőkészsé váljanak.
 - Biztosítsa, hogy a gyermek társai irányában mindig megértést tanúsítson.
 - Teljes személyiségeivel mutasson példát arra, hogy különbözőek vagyunk, de ez a különbözőség mindannyiunk számára értéket jelent. Érje el, hogy a gyermekek számára természetes legyen a különbözőség.
 - A tudatos értékközvetítés által, mely a gyermek - felnőtt szeretetkapcsolatára épül, segítse a felnőttekkel és a társakkal szembeni társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszer elsajátítását.
 - Segítse közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása közben a gyermekek erkölcsi tulajdonságaiknak /segítőkészség, figyelmesség, együttérzés, önzetlenség/ megalapozását.
 - Biztosítson alkalmat közös élményeken alapuló pozitív érzelmi kapcsolatok, baráti kapcsolatok kialakulására.
 - Teremtsen a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzeteket.
 - Segítse a közvetett iskolai beilleszkedést a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
 - Tegye képessé a gyermeket arra, hogy az adódó esetleges konfliktusokat önállóan próbálják egymás között megoldani.
 - Segítse elő a társakért, a csoportért érzett felelősség kialakulását a gyermeki tevékenység folyamatos értékelése által.
 - Tegye lehetővé a csoport életét színesítő visszatérő hagyományok éltetését.
 - Segítse a környezettudatos magatartás megalapozását a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével.
 - Vetesse észre a gyermekekkel a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépet és jót, mindazok megbecsülését, a rácsodálkozás örömét.
 - HHH és az SNI gyermekek speciális fejlesztésével segítse a testi-, lelki-, és szociális érettség kialakulását az iskolai munkához.
 - Tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbözőségét, eltérő életkörülményeiket, neveltetésük különbözőségét. Ennek megfelelően érvényesítse az egyéni bánásmód elvét.
 - Szoktassa a gyermekeket a különbözőségek elfogadására.
 - Segítse a gyermekek én - képének, éntudatának, önismeretének, önértékelésének, feladattudatának, kudarcűrő képességének fejlődését.
 - Ismerje el a közösség alakulására kedvezően ható magatartást, cselekvést.
 - Őszinte, természetes magatartással adjon pozitív mintát.

- Gondossággal végezze a beszoktatást, teremtsen meg a szülőktől való fokozatos elszakadás lehetőségét, alakítsa ki a szoros érzelmi kapcsolatot a gyermekkel.
- Tartsa szem előtt, hogy az új környezet a gyermeknek lelki megterhelést jelent, ezért minden egyes gyermekhez nagy szeretettel, gondoskodással forduljon.
- Fogadja el, hogy óvodába lépéskor a gyermekek különböző fejlettségi fokon vannak. Támogassa, bátorítsa őket, ismerje el elért eredményeiket.

Gyermeki tevékenységek

- Folyamatosan ismerkedik a szokásrendszerrel, és mindinkább sajátjává teszi azt.
- A nap folyamán gyakorolja, helyes viselkedésmódokat.
- Udvariasan fordul társaihoz és a felnőttekhez.
- Szívesen segítséget a kisebbeknek, rászorulóknak.
- Megtanulja tevékenység közben a másokkal való érintkezést és együttműködést.
- Ismeri és alkalmazza társas kapcsolataiban az alapvető társadalmi és erkölcsi normákat.
- Törekszik a felmerülő konfliktusok önálló megoldására, és ezáltal szocializálódik.
- Baráti kapcsolatokat alakít ki - ezekben tevékenykedik. Közös tervezet több napra szóló játékot.
- Eljut az „én” - től a „mi” tudatig.
- Formálja önfegyelmét, önkifejező, önérvényesítő képességét, ezáltal szabálytudata magasabb szintre jut.
- Társainak segítségére siet.
- Tolerálja a különbözőségeket.
- Önként részt vesz a közös munkavégzésekben, a csoportszoba rendezésében.
- Figyel az óvodapedagógusra, végrehajtja a kapott feladatokat.
- A népi hagyományok ápolásában tevékenyen részt vesz. E közös élmények hatására erősödik a csoport közösségéhez, valamint az óvodai közösséghez való kötődése, s ez által formálódik magyarságtudata, nemzeti identitástudata.
- Felfedezi szűkebb lakóhelyét, séták, kirándulások alkalmával irányított megfigyelések által megismerkedik szülővárosa nevezetességeivel, ezáltal kialakul benne az együvé tartozás érzése, legyen ez a szülőföldhöz, családdhoz való kötődés alapja.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Belsővé válnak a csoport szokásai, szabályai, használja az helyes magatartásformákat.
- Képes az együttműködésre felnőttel, gyermekkel.
- Alkalmazkodik a közösség elvárásaihoz.
- Eligazodik a csoport életében, a napirendben.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Igényli a társas kapcsolatokat, és életkorának megfelelően tudja azokat kialakítani, kezelni
- Az együttműködés zavartalansága érdekében kölcsönös engedményekre képes.
- A kívánt játékszert elkéri társától, használja az udvarias beszédmód kifejezési formáit.
- Eleget tesz a felnőtt kéréseinek, végrehajtja a kapott feladatokat.

- Megköszöni, ha kap valamit, kezd segíteni másoknak, szívesen játszik együtt.
- Betartja a kulturált étkezés szokásait.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival.
- Tevékenységeiben egyre önállóbb.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, képes saját akaratát alávetni másokénak.
- Szívesen játszik együtt társaival, érdeklődik társai iránt, segíti őket.
- Tudatosodik benne, hogy egy összetartó csoport része, ezáltal együtt érez társaival, türelmes irántuk, figyelmesen hallgatja meg őket, örül a közösen elért sikernek.
- Átérti a csoportért végzett tevékenység fontosságát.
- A megkezdett tevékenységet befejezi.
- Tűrő és konfliktusmegoldó képessége magasabb szintre jut.
- Vállalkozik önálló véleményalkotásra.

2.3 Anyanyelvi, értelmi nevelés

Az anyanyelvi nevelés célja: Képesé tenni a gyermekeket a feljük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.

Képesé tenni őket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat, szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni. Megtudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakuljon tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőképességgel rendelkezzenek.

Az értelmi nevelés célja: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás- fejlesztése.

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása a gyermeki személyiség megismerését, fejlesztését, kibontakoztatását segíti elő, hozzájárul, hogy a gyermek képesé váljon a világban való tájékozódásra, alkalmazkodásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen olyan szeretetteljes, derűs légkört, beszélgető, beszélő környezetet, amelyben a gyermekek bátran, szívesen, gátlások nélkül nyilatkoznak meg, közlési vágyukat kielégíthetik.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, fogalomhasználata szakszerű legyen, érthetően közvetítsen a gyermekeknek, korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével.
- A gyermeki beszédkedv, kifejezőképesség, a beszédfigyelem fejlesztése, a szókinccs folyamatos bővítése, kommunikációs készségek fejlesztése beszélő helyzetek megteremtésével, játékokkal, bábozással, mesével, verssel, személyes példamutatással.
- Az óvodába lépéskor tájékozódjon a gyermekek nyelvi fejlettségéről.
- A beszédfejlesztés érdekében ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját. A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség és képességfejlesztés valósítson meg.
- Ismerje fel, megfelelő módszerekkel próbálja javítani a beszédhibákat logopédus segítségével.

-
- Az anyanyelvi játékokat (beszédszerveket ügyesítő gyakorlatok, beszédészlelés, beszédértés auditív emlékezet, mondat és szövegalkotást fejlesztő gyakorlatok), építse be a mindennapi óvodai életbe.
 - Ismerje meg és tudatosan használja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit.
 - Az összefüggéseket megragadó megfigyeléssel ösztönözze a gyermekeket a tapasztalatok verbális megfogalmazására (tulajdonságok kiemelése, összehasonlítása).
 - A gyermekek megismerési vágyára, tudásvágyára, érdeklődésére, kíváncsiságára, aktivitására építve biztosítson lehetőséget élmény – és tapasztalatszerzésre a természeti, társadalmi környezetről.
 - Segítse az élményeken alapuló tartalmas játék kialakulását, mely alkalmas az ismeretnyújtásra, a készség – és képességfejlesztésre.
 - Tudatosan teremtsen problémahelyzeteket a gyermekek logikus gondolkodásának fejlesztése érdekében.
 - Gondoskodjon a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezéséről.
 - Az értelmi fejlesztés folyamatában fektessen kiemelt hangsúlyt a differenciálásra, az egyéni képességek szerinti fejlesztésre, a személyre szabott pozitív értékelésre

Gyermeki tevékenységek

- Igényeiket, szükségleteiket világosan, érthetően megfogalmazzák.
- A tevékenységek során használják a párbeszéd fordulatait, közlik egymással gondolataikat, ötleteiket, fokozódik beszédük.
- Az irányított és spontán tanulási folyamatban a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések kifejezéseit, folyamatosan gazdagodik szókincsük.
- Családi és egyéni élményeikről szívesen mesélnek társaiknak és az óvodapedagógusnak.
- Anyanyelvi és kommunikációs játékokat játszanak.
- Társaik mozgását, cselekvéseit verbálisan is kifejezik, megnevezik a téri irányokat, használják a névutókat, a matematikai kifejezéseket, udvariassági formulákat.
- Történeteket találnak ki és mondanak el, ilyenkor alkalmazzák az ismert nyelvi formákat, mesélnek egyszerű és összetett mondatok használatával.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük megtörtént eseményekről.
- Jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozással, hangerővel és megfelelő tempóval beszélnek, helyzetnek megfelelően kommunikálnak.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, mesélni.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően fejezik ki.

- Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül.
- Társaik és a felnőttek beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák.
- Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelem felhívást, a köszönést, az udvariassági kifejezéseket.
- Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat, a határozott és határozatlan névelőt.
- Megfelelően fejlett szövegértésük, megfigyelőképességük, memóriájuk, légzéstechnikájuk, téri tájékozódásuk.
- Hallási figyelmük, emlékezetük, akusztikus differenciálásuk, hangfelismerésük megfelelően fejlett.
- Érdeklődéssel vesznek részt a különböző tevékenységekben.
- Alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetről.
- Képesek hosszabb idejű szándékos figyelemre.
- Észrevesznek egyszerűbb összefüggéseket.
- Felismerik a problémahelyzeteket, s törekednek megoldásukra.
- Képzleti működésük közeledik a valósághoz.
- Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban is.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, segítséggel észreveszik hibákat, és törekednek az önértékelésre.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodásuk mellett felfedezhető az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni.
- Nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő fejlettségi szintre jutnak, speciális szakemberek bevonásával.

3 Az óvoda kapcsolatai

Célunk: Eredményes óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladatunk: A hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása, működtetése.

Partnereink	A kapcsolattartás módjai
Szülők	- szülői értekezlet - fogadóóra - eseti megbeszélések
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény	- jelzések - konzultáció - esetmegbeszélések

Partnereink	A kapcsolattartás módjai
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye	- szűrővizsgálatok szervezése - szakértői vizsgálatok szervezése - konzultáció
POK Miskolc	- szaktanácsadás - pedagógiai tájékoztatás - tanügy igazgatási szolgáltatás - pedagógusok továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése
Az óvoda orvosa, védőnője	- rendszeres és szükség szerinti szűrővizsgálatok - alkalmankénti esetmegbeszélés
Görömbölyi Általános Iskola	- közös rendezvények, szakmai programok, továbbképzések - szülői értekezletek - nyílt napok az iskolában – volt óvodásaink meglátogatása - iskolaköztoló rendezvények nagycsoportosoknak
Közművelődési intézmények	- rendezvényeken való részvétel - rendezvények közös szervezése
Sportlétesítmények	- a sportlétesítmények által kínált lehetőségek igénybevétele, szervezett sportrendezvényeken való részvétel
Helyi önkormányzati képviselő	- konzultáció
Egyházak	- hitoktatás

4 Óvodánk egészség fejlesztési programja

Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiánya.

Az egészség:

- biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézményünkben működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A teljes körű egészségfejlesztési feladataink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása.
- Egészséges életmódra nevelés a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek a kielégítése, a gyermek egészséges életvitel iránti, igényének felkeltése.
- A gyermekek testi – lelki egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, betegségek megelőzése
- A gyermekek szociális biztonságának megteremtése, a pszichés stressz feldolgozásához szükséges képességeinek fejlesztése.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- Baleset megelőzési szokások, magatartásformák kialakítása
- Az egymással kapcsolatos szociális együttműködési készségek kialakítása.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülők együttműködésével – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi és lelki nevelési feladatok ellátása.
- A családok szemléletének, értékrendjének formálása
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadtatása inkluzív szemlélettel, példamutató attitűddel. A különbözőséget elfogadó magatartás közvetítése, tolerancia, empátia fejlesztése.
- A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Az egészségfejlesztés megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladataival, azaz: az egészség védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszhető.

Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, és az óvodai élet valamennyi szakaszára kiterjed. Nevelő, fejlesztő munkánk kiemelkedő része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló nevelő tevékenység.

5 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum

zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, alacsony foglalkoztatottságú, vagy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között él.

Halmazottan hátrányos helyzetű az, aki esetében a hátrányos helyzetűként meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. *Halmazottan hátrányos helyzetű* a nevelésbe vett gyermek is.

5.1 SNI, BTMN, HH, HHH gyermekek nevelése

Célunk a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége. Célunk továbbá a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Inkluzív szemlélettel, példamutató attitűddel a különbözőséget elfogadó magatartás közvetítése, tolerancia, empátia fejlesztése.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés és gondoskodás biztosításával.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Együttműködés logopédussal, fejlesztő pedagógussal, gyógypedagógussal, a gyermekvédelem szakembereivel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek közösségbe való integrálása és differenciált fejlesztése.

5.2 Tehetséges gyermekek nevelése

Óvodás korban még nem beszélhetünk tehetségről, viszont tehetségígéretes adottságokról, hajlamokról, képességekről már igen.

Tehetségígéretes jellemzői

Általános képességek:

Tehetségígéreték jellemzői	
<ul style="list-style-type: none"> • Könnyen, gyorsan megért dolgokat, tanul. • Tartósan megjegyez dolgokat, könnyen felidéz. • Jó a megfigyelőképessége, foglalkoztatják a részletek. • Az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni. • Elsőként veszi észre az ellentmondásokat, érzékeny a problémákra. • Gyorsan felismeri az összefüggéseket, elvont dolgok, fogalmak iránt érdeklődik. • Fantáziál, és a dolgok működésének megértésére törekszik. • Sok kérdése van, érti az absztrakt fogalmakat, jól használja. • Gondolkodása kritikus önmagával szemben, önreflexió korai megjelenése (szóhasználatban megjelenik pl. „szerintem”; „erre gondoltál” kifejezés) 	
<p>Kreativitás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Újszerű ötletei vannak a feladatok megoldására • Nincs számára megoldhatatlan helyzet, többször próbálkozik, új utakat keres • Nagy az alkotókedve, szívesen hoz létre új dolgokat • Sokszor felteszi a kérdést: Mi lenne ha...? 	<p>Motiváció</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tud egy dologra intenzíven figyelni • Nem könnyen adja fel a küzdelmet • Nagy benne az önálló ismeretszerzési vágy • lelkesedik az erőfeszítést igénylő feladatokért • Általában többet teljesít, mint amit elvárnak tőle
<p>Nyelvi tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az átlagnál gazdagabb a szókincse, választékosan fogalmaz • Beszédben könnyen és jól fejezi ki magát • Bonyolultabb mondatszerkezeteket használ, mint korosztálya • Szívesen talál ki mesét, történetet 	<p>Zenei tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó a ritmusérzéke • Könnyen megjegyzi a dallamokat, ritmusokat • Önállóan kezdeményez énekes játékokat • Nehezebb dallamokat is tisztán énekel • Nyitott a hangszerek használatára
<p>Matematikai – logikai tehetség</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szívesen foglalkozik logikai problémákkal • Gondolkodtató feladatokban „gyorsan kapcsol”. • Fáradhatatlan, ha számolásról van szó • Keres és talál összefüggéseket • Könnyen tájékozódik térben 	<p>Képzőművészeti tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyon jó a kez ügyessége, rajzai kifejezőek • Rajzaiban újszerű elemek mutatkoznak • Rengeteg időt tölt rajzolással, ügyesen másol • Nyitott az új technikák megismerésére
<p>Testi – mozgásos tehetség</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ügyesen végzi el, jól utánozza a mozgásos feladatokat • Mozgása összerendezett • Finommotoros mozgása fejlett 	<p>Tehetségre utaló jelek hátrányos helyzetű gyermekeknél</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó nonverbális képességére támaszkodik hiányos ismeretek szókincs esetén

Tehetségigéreték jellemzői	
<ul style="list-style-type: none"> Egyensúlyérzéke megbízható 	<ul style="list-style-type: none"> Általában nincs kiemelt helyzete a csoportban, mégis szívesen követik társai Tudása hiányos, gyengén teljesít, külső motivációt igényel, viszont rengeteg ötlete van, és jó problémamegoldó

Célunk:

- A tehetségigéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak felismerése, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (zenei, nyelvi, mozgás, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.
- Olyan tanulási helyzetek teremtése, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti, tanulási vágyukat felkelti.
- A gyermekek terhelhetőségének figyelembe vételével differenciált optimális fejlesztés.
- A szülők bevonása, támogatása, együttműködő partneri viszony alakítása a tehetségsegítés folyamatában.
- Hatékony együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal.

Tehetséggondozás alapelvei:

- A hangsúly a tehetségigéret felismerésén, megalapozásán van.
- A szabad játék fejlesztő hatásának kiaknázása.
- A szabad játékra fordítható idő védettségének biztosítása.
- Folyamatos pedagógiai megfigyelés, és a tehetség jeleinek korai felismerése.

Az óvodapedagógusok a tehetségigéretre utaló személyiségvonásokat információk gyűjtésével, mindennapi megfigyelések (kiemelkedő képességek, kreativitás, motiváltság), alkalmával igyekeznek azonosítani. A kiemelkedő képességekkel, adottságokkal rendelkező gyermekek fejlődését differenciált tevékenység szervezéssel igyekszünk segíteni. A differenciálás megjelenhet feladatadásban, munkaformában, tempóban, eszközökben, segítségadás mértékében, motiválásban, értékelésben.

A csoportok napirendjének alakításával lehetőséget teremtünk a gyermek számára az elmélyült játékra, alkotásra, a kreativitásuk további fejlődésére.

A tehetséggondozás feltételei:

- Személyi feltételek:
Intézményünkben a tehetséggondozás valamennyi óvodapedagógus feladata.
- Tárgyi feltételek:
Óvodánk alapítványa és a Szülői Szervezet támogatásával művészeti tevékenységekhez jó minőségű kézműves eszközök, zenei tevékenységekhez hangszerek, tapasztalatszerzéshez ismeretterjesztő könyvek, földgömb, változatos fejlesztőjátékok állnak rendelkezésünkre.
- Kapcsolattartás:

A tehetséggondozó munkánk eredményességének érdekében konstruktív, őszinte kapcsolatot tartunk a szülőkkel, a B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alakítson ki elfogadó légkört a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségüknek fejlődését segíti.
- Ismerje fel - szükség esetén szakember segítségével - a kiemelkedő képességű gyermekeket, a tehetségigéreteket.
- Pedagógiai megfigyelésekre alapozva, céltudatos tervezéssel a gyermek tehetségével összefüggő kimagasló területek fejlesztése.
- Megfelelő lehetőségek biztosításával segítse a tehetség kibontakoztatását.
- Felfigyeljen a - élmények, tevékenységek, eszközök, széles skálájának biztosításával a tehetségfejlesztő-gondozó munka alapjainak megteremtése.
- Sokféle kreatív tevékenység biztosításával bátorítsa az egyéni megoldásokat, dicsérettel, elismeréssel ösztönözze a gyermeket.
- A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejlessze.
- Alakítson ki együttműködő kapcsolatot a szülőkkel a tehetséges gyermek további fejlődésének érdekében.
- A tehetség specifikumának megfelelően irányítsa a gyermeket szakemberekhez.

6 Az óvodai nevelés tevékenységrendszer

6.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek, minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell teljesülnie.

A játék a gyermek sajátos öntevékenysége, ami szabad akaratra épül, benne és általa érvényesül az önkifejezés.

A kisgyermek a külvilágtól és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Benne fejlődnek azok a tulajdonságok, melyek később a játékan kívül is jellemzőek lesznek rá.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységhez, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Intézményünkben, előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentősége az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is megmutatkozik.

Játékfajták

A gyakorlójáték bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának. Főleg a 3 -4 évesek játékát jellemzi. A gyakorló játék az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában, manipulálásban realizálódik.

A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, elképzeléseiket hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait.

A szabályjátékban nem a művelet, nem a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Meghatározott cél elérésére irányul. Mozgás és értelemfejlesztő hatása van.

Konstruktív játék során a gyermekek különféle elemekből, anyagokból építményeket, játékszereket, modelleket hoznak létre saját elképzelésük alapján.

Bábozás, dramatizálás során eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket, szituációkat. A játék során belelélik magukat a szereplők helyzetébe.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus tanítsa a gyermekeket játszani, ismertesse meg a játékeszközök rendeltetészerű használatát.
- Biztosítsa a szükség és igény szerinti együttjátszást, támogató, serkentő, ösztönző, indirekt magatartásával.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a feltételeket /hely, idő, légkör és eszköz/, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodjon pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így adjon minél több játéktémát a gyermekeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák, szabadon mozoghassanak a csoportszobához tartozó játékterületekben is.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek az elmélyült játék kialakulását, és a fantázia fejlődését szolgálják
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeknek az udvaron is álljanak rendelkezésükre barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszközök.
- Ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismerje a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejlessze a gyermekek értelmi képességeit /figyelem, emlékezet, gondolkodás/.
- Az óvodapedagógus a játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővítsen.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek gyakorlójátékot játszik, e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyával.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit. Ezeket sajátos módon alkotja újra.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játéka-hoz felhasználható kiegészítőket.
- Konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket.

A fejlődés jellemzői korosztály szerint

Gyakorlójáték:

3-4 éves kor: a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. Játékszereket, eszközöket rakosgatnak céltalanul, vagy maguk alkotta szabály szerint.

4-6-7 éves kor: gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, de jelentkezhet konstrukciós és szerepjáték elemeként is.

Szerepjáték:

3-4 éves kor: képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves kor: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, viszonyulásait, készek ezeket játékaikban újra alkotni.

5-6-7 éves kor: tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait.

Barkácsolás:

3-4 éves kor: az óvodapedagógus, a gyermekek bevonásával készít kiegészítő játékszereket.

4-5 éves kor: segítenek az óvodapedagógusnak a játékszerek készítésében és a játékok megjavításában.

5-6-7 éves kor: a barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze.

A kellékeként létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban

Dramatizálás, bábozás:

3-4 éves kor: elsősorban a báb mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, ezért a bábok „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.

4-6-7 éves kor: kézméretüknek megfelelő bábokkal báboznak. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel báb jeleneteket adnak elő.

Építő, konstruáló játék:

3-4 éves kor: a gyermekek gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni.

4-6-7 éves kor: építő elemekből játékszereket képesek építeni. Az építés gyakran szerepjátékokhoz kapcsolódik.

Szabályjáték:

3-4 éves kor: mozgásszükségletet kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak.

4-5 éves kor: képesek a szabályok megértésére, az óvodapedagógussal közösen ellenőrzik a szabályok betartását, a győzelem érdekében megpróbálnak együttműködni.

5-6-7 éves kor: olyan szabályjátékot választanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

6.2 Munkajellegű tevékenységek

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A személyiség fejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A játékkal sok mindenben azonosságot mutat.

A gyermekek a feladatok elvégzése során megtanulják az eszközök használatát, tapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja környezetét. Az eszközök használatán kívül kialakulnak a munkavégzés képességeinek alapjai, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka célra irányuló tevékenység, külső készítés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, felelősséget, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják.

Célja:

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősség érzetük.

- Munkafajták:
- saját személyükkel kapcsolatos munkák,
- közösségért végzett munka /naposság/,
- alkalomszerű megbízatások,
- környezet rendjének megőrzése,
- növény és állat gondozás.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus teremtse meg a gyermekek számára az életkorokhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek saját személyük, ill. a csoport érdekében maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.
- Ismertesse meg a gyermekeket a munka társadalmi értékével, váljon a gyermekek igényévé az értékteremtés, ami magába foglalja a materiális, szellemi, erkölcsi, esztétikai értéket egyaránt.

- Az óvodapedagógus biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyermekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört. - Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyermekekben.
- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Törekedjen arra, hogy a munka értékelése során kedvet ébresszen a gyermekekben a további munkához, értékelése személyre szabott legyen.
- Gondoskodjon arról, hogy a szülő is értse mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Segítse elő a gyermekek önértékelési képességének, igényszínvonalának és közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését.
- Fejlessze a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket
- Az SNI gyermekek munkavégzését segítse a megfelelő speciális eszközök használatával. Adjon lehetőséget a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésére.

Gyermeki tevékenységek:

- Közösségi megbízatásként naposi munkát középső és nagycsoportban végeznek a feladatok fokozatos bővülésével.
- A naposok terítenek, leszedik az asztalt, megkínálják társaikat.
- Szükség szerint átrendezik a termet, segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában.
- Ellenőrzik a csoportszoba és a mosdó rendjét, tisztaságát.
- Segítenek az udvari játékeszközök ki és behordásában.
- Részt vesznek játékok javításában, tisztán tartásában.
- Évszakonként gondozzák kertrészüket és az élő sarok növényeit. Locsolnak, ültetnek, kapálnak, gyomlálnak.
- Udvarrészüket tisztán tartják, összeszedik a szemetet, sepregetnek.
- Alkalomszerűen apró megbízatásokat teljesítenek. Időközönként szétválogatják a játékeszközöket, rendbe teszik a babaszobai szekrényeket, részt vesznek a hó eltakarításban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Jártasságot szereznek a különböző munkafajták elvégzésében. Önállóan használják a munkaeszközöket. Szívesen és önként vállalják a naposságot és egyéb megbízatásokat. Munkavégzésük során fegyelmezettek, munkájukban kitartóak megbízhatóak. Érzik munkájuk fontosságát és hasznosságát. Munkavégzés közben képesek az együttműködésre. Az egyéni megbízatásokat önállóan teljesítik.

6.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon

és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. Az SNI gyermekek esetében fontos annak szem előtt tartása, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek. Az ő spontán tanulásukat, a „kiemelkedő terület” –ükre kell összpontosítani.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás,
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, hiszen a gyermek minden helyzetben képes tanulni. A tanulás alapvető formája a játék. A felfedezés, a megtapasztalás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a képességek, mely alapján a gyermek számára a későbbi tanulás örömet jelent.

Elkülönítjük a játékidőben játszott és a tanulási folyamatban használt játékokat.

A tanulási folyamatban a játékos feladatokkal vonzóvá tesszük a tanulást, mert a belső motivációra építünk. Növeljük a gyermek aktivitását, kíváncsiságát, a figyelem tartalmát és mélységét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek nyitottságára és kíváncsiságára építve biztosítja a közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségét, a valóság sokoldalú megismerését.
- Változatos módszereket alkalmazva segíti, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- Tevékenységeiben korszerű tudástartalmakat alkalmaz.
- A tudástartalmakat szakszerűen, érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével.
- Épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelm vezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra, a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- Kihhasználja az adott tárgyi és természeti környezet, kulturális értékek nyújtotta lehetőségeket.
- Változatos módon biztosítja a gyermekek motiváltságát, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitásuk megnyilvánulásait.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pld: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pld: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.

- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- Lehetőség szerint beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja az IKT eszközzeit.
- Komplex tevékenykedtetésre törekszik, támogatva ezáltal a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését.
- Minden pedagógiai eljárásban betartja a differenciálás elvét (felzárkóztatás, tehetségigéreték támogatása)

6.4 A külső világ tevékeny megismerése

6.4.1 Természet, társadalom, ember

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi- környezetről annak formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek segítik a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékeit, védelmét, szeretetét.

A nevelés célja:

A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra. Váljék igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tervezzen és teremtsen olyan alkalmakat, amelyek során a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatják a kölcsönös előnyöket s maguk is tehetnek azért, hogy kellemes környezetben éljenek.
- Biztosítson lehetőséget az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítsa az aktív és passzív szókincsüket.
- Alapozza meg a gyermekekben környezetük védelmének, és a természet szeretetének igényét.
- Biztosítson a gyermeknek olyan tevékenységeket, hogy megismerje és megértse az őt körülvevő világot, építsen a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a szűkebb emberi tárgyi környezetet, amelyben él, és hívja fel a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Biztosítson tapasztalási lehetőséget, séták kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a természetsarokban végzett tevékenységek által.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élsarok, és virágoskert működjék.

- Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt. Tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Méltón a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepelje a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- Alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt tárgyi környezetével, és a természettel, gondoskodjon a környezettudatos magatartás megalapozásáról.
- Segítse a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Biztosítson a természetsarokban növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről szóló folyóiratokat, ismeretterjesztő könyveket és verses köteteket.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerezés biztosításával a gyermek aktív-passzív szókinccsét gyarapítsa, fogalmak körét és tartalmát bővítsé.
- Tanítsa meg a gyermeket a rácsodálkozásra, a környezet szépségeinek értékelésére, figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, változásait.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Gyermeki tevékenységek

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát, tapasztalatot szerez, összefüggősegeket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, közben megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával.
- Az udvaron olyan fákat, növényeket ültet, amelynek termését később elfogyasztja.
- Veteményez, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat, közben megfigyeli a fákat, bokrokat és felbukkanó rovarokat.
- Madáretetőt készít, megfelelő eséllyel látja el az itt telelő madarakat, ismerkedik a környezetében élő madárfajokkal, fokozottan figyel védelmükre. Etetőket, itatókat helyez el felnőtt irányítása mellett, megfigyeli a madárodú körüli teendőket.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magvakat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt a bővítéshez.
- Az akvárium gondozása közben tapasztalatot szerez a víz állagának változásáról és ennek következtében fellépő élőlényváltozásról.
- Zöldség- és gyümölcsféléből vitamintálat készít –reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- Segít az óvoda udvarának, kertjének gondozásában.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban.
- Játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- A város adta lehetőségek maximális kihasználása, látogatása: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, vasútállomás, piac, múzeumok, könyvtár, Csodamalom Bábszínház, Nemzeti Színház, Vadaspark, Avasi Arborétum, Tapolca, Lillafüred.

- Részt vesz az óvoda „zöld” programjain, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjtöget, barkácsol, papírt gyűjt, szelektíven gyűjti a hulladékot, illetve megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében megismerésében s ez erősíti magyarságtudatát.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét (füst, por, zaj stb.), ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálódásokat végez.
- A közelben lévő Hejő-patakban megfigyeli a víz tisztaságát, vizsgálódást végez.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett folyóiratok, könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Elfogadja és tiszteletben tartja a különbözőségeket.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket.
- Tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlítja.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Tudja a napszakokat.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Alkalmazza a „növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor, virág, fű stb.).
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol, ismer. Ismeri ezek fontosságát az egészség táplálkozás szempontjából.

A környezet védelme

A környezetszennyezés és a természet tisztítása olyan méreteket öltött, hogy a kiutat a gyökeres szemléletváltásban találhatjuk.

Már óvodás korban alapozunk meg egy olyan természetszemléletet, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiség sajátja.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása ezért tölt be központi szerepet pedagógiai programunkban. Fontosnak tartjuk a tiszta, egészséges környezet iránti igény, szemlélet kialakítását a családokban is.

Nagy figyelmet fordítunk a Zöld Napok szervezésére:

- Takarítási világnap – szeptember 23.
- Állatok Világnapja – október 4.
- Víz világnapja - március 22.
- Föld napja – április 22.
- Madarak/Fák napja - május 10.
- Környezetvédelmi világnap – június 5.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
- környezettudatos magatartás megalapozása, ismereteik bővítése,
- a családok szemléletformálása, közös programok szervezése, szelektív szemétgyűjtés
- vetélkedők, papírgyűjtés, kirándulások, kertészkedés szervezése.

A kisgyermekkorban környezet megismerése terén a végzett tevékenységünk elismeréseként óvodánk elnyerte a „MADÁRBARÁT ÓVODA” címet.

A nevelés célja:

Mindennek szellemében természetszerető, környezetbarát, nyitott gyermekek nevelése.

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében /szemetes használat, levélszűrés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása, szelektív hulladékgyűjtés/. Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma, gyönyörködjenek a szépségében, csak azt gyűjtsenek, ami már lehullott, amit a természet már „elengedett”.

A családok bevonásával óvodánkban papírgyűjtést szervezünk, folyamatosan, igény szerint alakítjuk a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét. Madárbarát óvodaként kiemelten foglalkozunk a madarak védelmével, az évszaknak megfelelő teendővel (pl.: etetők, itatók elhelyezése, odúk takarítása), környezetük madarainak jobb megismerésével.

Lehetőség szerint madárgyűjtést szervezünk, ahol megismerkedhetnek a madarak életével.

6.4.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodában egész nap folyamán adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a természeti – és társadalmi környezetben megtalálható formái, mennyiségi, téri viszonyokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

A csoportszoba berendezési tárgyai, eszközei az azonosságok, különbözőségek felismertetésére, sorbarendezésére, halmazalkotásra, matematikai műveletek végzésére. A matematikai ismereteket bármely tevékenységben lehet bővíteni. A szervezett tevékenységekben a gyermekek az óvodapedagógus segítségével felfedezhetnek, kísérletezhetnek. A matematikai tapasztalatszerzésnek meghatározó szerepet van a gyermekek képességeinek fejlesztésében, a fogalmi gondolkodás kialakulásában.

A nevelés célja:

A környezet mennyiségi, formai, kiterjedései összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, ezáltal a gyermek ítélő képességének tér-sík és mennyiség fogalmának alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, aktivitásuk fokozása, a figyelmük tartósságának növelése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus gondolkodás megalapozása.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, a figyelem, a memória és a gondolkodás fejlesztésére.
- A gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére építve, segítse önálló problémamegoldását, biztosítsa az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- A gyermekek matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése.
- Teremtse minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget.
- A gyermekek valamennyi érzékszervét vonja be a tapasztalatszerzésbe.
- Használja ki azokat a spontán lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések (térbeli viszonyok, irányok, helyzetek) megismertetése, megtapasztaltatása.

Gyermeki tevékenységek

- Tevékenykedés közben számolnak, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végeznek.
- Tapasztalatokat szereznek a darabszám változásairól (hozzáadnak, elvesznek, egyenlővé tesznek).
- Ismereteket szereznek a geometria körében. Tépnek, vágnak, rajzolnak síkmértani formákat. Bemozogják a földre rajzolt alakzatokat (kör, négyszög, háromszög stb).
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint (halmazok, részhalmazok képzése).
- Kiválasztanak tapintás, látás, hallás, körbeírás alapján tárgyakat.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végeznek (sorszámok).
- A számfogalom megalapozása érdekében összemérnek, párosítanak, mennyiségekkel, halmazokkal (becslés, számlálás). Méréseket végeznek különböző egységekkel (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség).
- Tükör előtt mozognak, tükörrel tevékenykednek, tapasztalatot szereznek a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másolnak le, illetve önállóan alkotnak.
- Ritmikus sorokat hoznak létre térben és síkban, önállóan, illetve szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódnak a síkban ábrázolt világban (zárt, nyitott vonalak, labirintus) és a térben (testtudat, irányok, lateralitás, névutók).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek általában képessé válnak arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék.

- Matematikai jellegű helyzetéről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként kijavítják, ha tévednek. Általában szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, saját, vagy adott szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításukat szóban is kifejezik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, egységgel való mérésben.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Számfogalmuk 10-es számkörben kialakult.
- Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Építései, síkbeli alkotásai során azonosítani tudnak tárgyakat, síkbeli, térbeli alakzatokat (négyzet, kör, téglalap, háromszög, kocka, téglatest, gömb).
- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek a részekből az egészet kirakni.
- Tapasztalattal rendelkeznek a tükörképről, szimetriáról.
- Ismerik az irányokat: a jobbra, balra, előre, hátra, lent, fent, helyesen használják a névutókat.

6.5 Egészségfejlesztő testmozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Ebben az életkorban a gyermek leginkább a mozgás által szerez információt környezetéről, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai, a mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Jelen van a szabad játékban, a kötelező testnevelés foglalkozásokon, a sportprogramokon. A mozgásfejlesztés, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásos tevékenységek, játékok, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességekre, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Célunk: a testmozgás megszerettetése, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, a rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Az egész nap során biztosítson megfelelő helyet és változatos eszközöket a mozgásos tevékenységre mind a csoportszobában, mind az udvaron.

- Változatos, differenciált mozgáslehetőségek szervezésével biztosítsa a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
- Fejlessze a gyermekek fizikai állóképességet.
- Fejlessze a nagy és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet, állóképességet, egyensúlyérzéklet, szem- kéz-, szem- láb koordinációt, téri tájékozódást
- Ügyeljen a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test fogalom kialakítására.
- Ügyeljen a balesetvédelmi szabályok betartatására.
- Segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
- Ösztönözze a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.

Gyermeki tevékenységek:

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 10-15 perces időtartammal szervezzük meg, lehetőség szerint a szabadban. Anyagát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Sportprogramok

Programunkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kötelező mozgás tevékenységén kívül a gyermekek jártasságot szerezzenek néhány sportágban (úszás, korcsolyázás, labdarúgás). Évente szervezünk kirándulásokat, ezzel hozzájárulunk az egészséges életmód megalapozásához.

Mozgás

Heti 1 alkalommal, az egyéni szükségletekhez és életkori sajátosságokhoz igazodó időtartamú célzott mozgásfejlesztés. Tartalmata természetes mozgások, járás, futás, ugrás, dobás, csúszás, kúszás, mászás, függés, egyensúlyozások, mozgásos játékok (futó, fogó és versenyjátékok) alkotják.

A dominancia elvei:

- A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése, valamint a testrészek ismerete, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása kiemelt feladat.
- 4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.
- 6-7 éveseknél az észlelés fejlesztésén túl a legcélzottabb a finommotorika fejlesztése, az oldaliség tanítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Az óvodáskor végére a gyermekek igényévé válik a rendszeres testmozgás.
- Mozgásuk összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb.
- Képesek a mozgások kombinációjára és különböző helyzetekben való végrehajtására.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.

- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Biztosan ismerik testrészeiket, magabiztosak az oldaliság tekintetében. Finommotorikájuk fejlett, kézizomzatuk erős.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Képesek végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor és váltó versenyeket játszanak a szabályok pontos betartásával. Jártasságot szereznek néhány sportágban.

6.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Sokféle tevékenység sorolható ide a firválástól a rajzon át a festésig, a bábkészítéstől kezdve a legkülönbözőbb anyagok felhasználásával barkácsolt eszközökig minden.

A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi - plasztikai kifejezőképesség komponáló - térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér - forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A nevelés célja:

Élmények biztosításával sokszínű tevékenység kibontakoztatása, alkotóképesség, kreativitás fejlesztése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeit.
- Segítse a gyermek téri, formai és színeképzetének gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Segítse a gyermek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendeződését, a vizuális élmények teljesebb átélését.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását.
- Biztosítson sokféle eszközt és anyagot, ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákkal, keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát, az alkotás örömeinek átélését.
- Változatos technika használatával lehetőség biztosítása a differenciálásra, a gyermeki öndifferenciálásra.
- Szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása, a gyermekek önbizalmának erősítése.
- Erősítse az eszközhasználat pontosságát, az eszközök tisztántartásának igényét.
- Ügyeljen arra, hogy az ábrázolás eszközeivel balesetmentesen bánjanak.
- Használja ki egész évben az udvari lehetőségeket, a spontán helyzeteket.

- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára.
- Biztosítsa, ismertesse az esztétikus tárgyi környezetet.
- Bátorítsa, gondozza a tehetségeket, szervezzen tehetségeket az óvodában

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek kezdetben firkálnak, majd elnevezik műveiket
- Rajzolnak, festenek élményeik, elképzeléseik alapján különböző felületekre, a rendelkezésükre bocsátott anyagokkal.
- Játékaikhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsolnak vágással, ragasztással papírból, textiltől, természetből.
- Gyurkálgatnak homokot, agyagot, lisztgyurmát, papírt, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek.
- Képeket készítenek vágyaikról, gondolataikról változatos technikákkal: fonal, nyomat, mozaik, viaszkarcolás, a festés és rajzolás mellett.
- Terméseket gyűjtenek, kavicsokat válogatnak, ezekkel díszítenek felületeket.
- Megismerkednek néhány új technikával, mint pl. a batikolás, gyertyaöntés, gipszöntés, textilfestés, só gyurmázás, kollázs készítés.
- Megismerkednek néhány népi kismesterséggel. Egyszerűbb formában szőnek, fonnak, agyagoznak, tojást festenek, mézeskalácsot készítenek.
- Rakosgatnak, építenek saját elképzelés alapján különböző anyagok felhasználásával.
- A szabadban homokoznak, nagy felületre rajzolnak krétával, kavicsokat rakosgatnak, köveket festenek, virágból láncot fűznek.

A fejlődés jellemzői 5-7 éves korra:

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is végeznek alkotó tevékenységet.
- Életkoruknak megfelelő kezűgyességgel és munkatempóval rendelkeznek.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részletek, a legegyszerűbb mozgások jelzése, formaábrázolásuk változatos.
- Nyitottak esztétikai élmények befogadására.
- Képesek életkoruknak megfelelő barkácsolásra természetes és újrahasznosított anyagokból.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Ismerik a népi kézműves technikák alapjait (szövés, fonás, agyagozás), kis segítséggel alkalmazzák is azokat.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat, nyitottak a modern technikák iránt.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

6.7 Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megteremtésének, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket adnak, kiemelt szerepük van a szókincs bővítésben, az emlékezet és gondolkodás fejlesztésében.

A magyar gyermekköltészet gazdag tárházat kínál a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedési formákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megjelenítő, átlelkészítő szemléletmódja és az ehhez társuló a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés örömforrás, a kisgyermek elemi szükséglete, mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A nevelés célja:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, értelmi, esztétikai, erkölcsi fejlődésének elősegítése, művészi értékű alkotásokkal a gyermeki személyiség sokoldalú formálása, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt légkört. Alakítson ki állandó mesélő helyet.
- Keltse fel a mese és a vers iránti érdeklődést.
- Törekedjen az anyanyelv megszerettetésére, beszédkultúra megalapozására.
- Az irodalmi anyagkiválasztás igazodjon az életkori sajátosságokhoz, a gyermekek igényeihez, érdeklődéséhez, érzelmvilágához igazodva, a tervszerűség, tudatosság, fokozatosság elvét szem előtt tartva.
- Fejlessze a gyermeknek mind az aktív, mind a passzív szókincsét, kifejezőkészségét, támogassa az önálló mese és versmondást.
- Teremtse meg a bábozás, dramatizálás feltételeit.
- Alkalmazzon minél több mozgással kísérhető verset, mondókát.
- Nyújtson irodalmi élményt a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül, történetekkel, elbeszélésekkel, szólásokkal, közmondásokkal, csúfolókkal, találós kérdésekkel ismertesse meg a gyermekeket.
- Szervezzon könyvtárlátogatást.
- Biztosítson a gyermek számára igényes könyveket. Érje el, hogy a gyermekek szeressék, örömmel lapozgassák, becsüljék a könyveket.

Gyermeki tevékenységek

- Mondókázik, versel kedve szerint.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja, játékába beépíti.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít felnőtt segítségével.
- Ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Szívesen nézeget meséskönyveket, esetleg mesél a képekről.
- Dramatizálják, bábozzák, saját elképzeléseikhez igazítják az ismert meséket.
- Bábszínházba, színházba mennek az év folyamán több alkalommal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Megszilárdultak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások.
- Igénylik a rendszeres mesehallgatást, szívesen hallgatnak és idéznek fel meséket, mondogatnak hangulatokhoz kötődő verseket, mondókákat, bátran alkotnak saját mesét, mondókát, verset.
- Ismernek és felismernek népi, klasszikus és kortárs műveket, népmesei, népi kifejezéseket, közmondásokat, szólásokat, szállóigéket.
- Szeretik, becsülik, örömmel lapozgatják, nézegetik a könyveket, óvják az eszközöket.
- Szívesen élük újra élményeiket a bábozás, dramatizálás segítségével.
- Erkölcsi értékeket felismerik az irodalmi művekben;

6.8 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös éneklés során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

A közös éneklés fejleszti a zenei készségeket /ritmusérzék, hallás, éneklési készség/. Az énekes népi játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik a gyermekek mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

A nevelés célja:

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése. Fogékonyságukra, tevékenységi vágyukra alapozva, a zene befogadáshoz szükséges képességek, zenei készségek fejlesztése.

Zenei élmény nyújtáson a gyermekek érzelmeinek gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és a szervezett formában történő zenei tevékenységekhez, megfelelő légkör megteremtése.

- Gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen.
- Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket az énekléssel és zenehallgatással zenei élményekhez, keltse fel zene iránti érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, mondókákat.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, éneklési készségét, ritmus érzékét, mozgását.
- Tanítson a gyermekeknek táncos mozgásokat, néptánc-elemeket.
- Dalos játék, tánc során fejlessze a nagymozgásokat, az egyensúlyérzékelést.
- Ismertesse meg a gyermekeket egyszerű hangszerekkel.
- A zenehallgatási anyag igényes megválasztásával formálja a gyermekek zenei ízlését.
- Az óvodapedagógus ön maga zenei kulturáltságát is fejlessze, kutasson új zenei,- még nem tanított- alkotások után.

Gyermeki tevékenységek

- Népi dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat mondanak, szabadon és alkalomszerűen a nap bármely szakában, jókedvvel és érzelmi gazdagsággal.
- Önállóan, tisztán énekelnek, zenét hallgatnak.
- Érzékeltetik az egyenletes lüktetést, ritmust tapsolnak.
- Egyszerű néptánc-mozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával, később önállóan is.
- Megismerik és játékokban is használják az egyszerű hangszereket /dob, cintányér, háromszög/.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadását.
- Játsszanak a hangjukkal: halkan-hangosan, mélyen-magasan énekelnek, mondókáznak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek a dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük. A dalokat önállóan is el tudják kezdeni, bártan énekelnek akár egyedül is.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Felismerik, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat: magas – mély, halk-hangos, gyors-lassú.
- Érzik a ritmus és az egyenletes lüktetés különbségét, ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Felismerik, megkülönböztetik a hangszerek hangját, örömmel használják a hangszereket.
- Felismernek dallamokat, dúdolásról, hangszerről, motívumokról.
- Képesek a dallam- motívum bújtatására,
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat, változatos mozgáskombinációkat hajtanak végre.
- Képesek dallam, ritmus, és mozgás improvizálására.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét és hangszeres játékot.
- Ismernek néhány szemelvényt a világ zeneirodalmából ünnepeinkhez kapcsolódóan.

7 Ünnepek, hagyományok

Az óvodai élet ünnepei, helyi hagyományai, szokásai, a közös tevékenység, a közös készülődés, a várakozás öröme, élményt és érzelmi átélést, feltöltődést jelent a gyermekek számára. Növeli az összetartozás érzését, erősíti a közösséghez való tartozás élményének kialakulását. Szervezésében a gyermekek is aktívan részt vesznek, közösen díszítik a termet, ajándékot készítenek. A gyermekek átélnek az örömszerzés örömeit. Az ünnep, az ünneplés az óvoda mindennapjaiból kiemelkedve, eltérő szokásrendben zajlik.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére - a pozitív érzelmek elmélyítésére. Megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a keresztény kulturális értékek megismerésére, erősítésére.

Ünnepeink

- Születésnap, névnap
- Advent
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Nemzeti ünnep
- Húsvét
- Anyák napja
- Évzáró, búcsú az óvodától
- Gyermeknap

8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

„1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- értetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azáltal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”¹

9 Az óvodapedagógusok által vezetett pedagógiai dokumentumok

Az óvodai csoportnapló

Az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelő-oktató munka tervezésének, értékelésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a csoportprofil, kiscsoportoknál a befogadási tervet.

A nevelési feladatok tervezését és értékelését félévente végezzük. A szervezési feladatokat havonta, a gyermekek fejlődését segítő tartalmakat hetente tervezzük.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet előírása szerint az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és nevelési évenként kétszer írásban rögzítjük. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisének, értelmi,

¹ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. Megtekintés: 2024. április 15.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit, gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatokat. Tartalmazza továbbá a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat.